

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਪਰਾਧੀ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਖੋਸਲਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਦਾ ਰਾਜ

1954 ਦਾ ਰਾਜ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੰਬਰ 1029 ।

1956

ਸਤੰਬਰ 17

ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ (1953 ਦਾ IV) ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਤਿ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

1953 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

(11 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਕਪੂਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਕੇਸ)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ 22 ਜਨਵਰੀ, 1954 ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨਸਰਾਲ ਦੇ 29 ਮਈ, 1954 ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ।

ਕੇ.ਐਸ. ਥਾਪਰ ਅਤੇ ਐਚ.ਐਲ. ਸਰੀਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ।

ਐਸ ਐਮ ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਫਾਰ ਰਿਸਪੌਂਡੈਂਟ ।

(1) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1930 ਲਾਹ. 386,

ਆਰਡਰ

ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ- ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਮੈਂ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਸਟੇਟ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਭੇਜਦਾ ਹਾਂ।

ਕਪੂਰ, ਜੇ.

ਨਿਰਣਾ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ.-ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. 439 ਅਧੀਨ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1953 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 426 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ 40। ਦੋਸ਼ੀ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਜਵਾਬ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (1) ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 22(1) ਅਤੇ (2) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਜਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਜਾਂ 'ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਕੋਈ ਗਤੀਵਿਧੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਆਰਟੀਕਲ 22 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

(1) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1953 SC 10.

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘਗਜਵੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ "ਰਾਜ" ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ.

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੂਸਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਨੇ ਇੱਕ ਚੋਣਵੀਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ

ਬਲ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜਾਂ ਵਰਗੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਅਨੁਛੇਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਆਖਰੀ II ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਕ ਸੂਚੀ ਦੀਆਂ ਮੱਦਾਂ 3 ਅਤੇ 5 ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ 1953 ਦਾ ਐਕਟ ਬਕਾਇਆ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

ਤੀਜਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਪੁਲੀਲਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ? ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 50 ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਵਸਥਾ।

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਸਟੇਟ 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਹ ਪੀ-ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ. ਜੇ. ਟਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਖੋਸਲਾ, ਜੇ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Name of Translator: Sh. Pintu Kumar.